

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

548. An Titularis fructus beneficii pensione gravati percipiens, si inops est, teneatur solvere pensionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

ita ut quilibet suos fructus & proventus proprios & determinatos habeat, dimittens canonicatū vel præbendam oneratam pensione, & optando obtinens aliam pinguiorem, non obligetur amplius solvere pensionem, sed is, cui iste canonicatus vel præbenda dimissa obtigerit. Secus verò fit, si canonicatus vel præbenda non sunt distinctæ, seu fructus distinctos non habent, sed fructibus collectis à Capitulo, ex hac tota massa ope procuratoris sit distributio seu divisio in singulos Canonicos seu præbendatos, assignando singulis suam portionem in vino, frumento, oleo vel pecunia, majorem vel minorem juxta præbendarum quantitatem; quia tunc per optionem non est consecutus novum canonicatum, sed solum uberiorem fructuum portionem; & quia, ut Castrop. pensio est super fructibus à Titio præbendato perceptis. Porro si pensio imposita super canonicatu & præbenda, si vacet talis canonicatus & præbenda, & de canonicatu fuit novus provilus, & alius optavit præbendam, pensionem debere solvi pro rata inter titularem & optantem, tradit Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 50.* Si verò imposita est simpliciter super fructibus præbendæ canonicalis, tunc, si ratione optandi prædium temporale præbendæ, prout est jus percipiendi fructus ex illo vel alio prædio, super quo statuta pensio retento titulo, renetur ad pensionem, qui dimisit, non verò qui optavit. Ventrigl. *loc. cit.* citans Lott. *l. 1. §. 29. n. 30. & q. 39. n. 85.* ex Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 73.* juxta jam dicta ex Castrop.

Quæstio 548. An titularis fructus beneficii pensione gravati percipiens, si inops est, teneatur solvere pensionem?

Respondeo: Non convenire in hoc AA. nam primò tradit Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 7. n. 4.* citato Suar. *to. 5. de censuris. d. 20. §. 2. n. 13.* excusatum esse aliquem, si sine gravi jactura sui status & dignitatis clericalis pensionem solvere non possit, & posse tunc frui beneficio *cap. Odoardus*, si bonis cedat, petita & relicta sibi solum congruâ sustentatione, eò quòd præsumi nequeat, cessisse huic gravi & strictæ obligationi, esset enim cessio iniqua. Secus verò si cum aliqua levi imminutione sui status solvere possit pensionem, eò quòd in hoc casu intelligatur renunciaisse beneficio *cap. Odoardus. de solutionibus.* Esto autem, quòd Ordinarius non possit talem cessionem bonorum admittere, assignatâ ei congruâ sustentatione, posse eum tamè ad Auditorem Cameræ accedere, qui eam admittere debeat, assignatâ dictâ ei congruâ, magis tamen strictâ & limitatâ, quam aliis cedentibus assignari soleat, tradunt iidem AA. notante etiam expressè Suar. quòd, si impetratum à Papa diploma, ut uti possit beneficio dicti *cap. Odoardus*, prout id de jure conceditur, debere in rescripto apponi clausulam derogatoriam cujuscumque cameralis obligationis, alias nullius fore effectus.

2. Contra talem teneri adhuc solvere; quia, licet favore clericalis ordinis constitutum sit *cap. Odoardus. de solutione.* ne clericus excommunicetur, vel in persona molesteretur à creditoribus, si propter inopiam solvere nequeat id, quod debet, beneficiatus tamen non gaudet beneficio dicti *cap. tenent Garc. p. 1. c. 5. n. 237.* citans Gomef. *in compend. utriusque signat. in reg. de annali. q. 53.* Covar. *var. l. 2. c. 1. n. 9.* Gutierrez. *de juramento confirmator. p. 1. c. 17. n. 31. &c.* Item Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 69.* Lott. *l. 1. q. 38. n. 236.* dicens gravatum onere pen-

sionis, si præbendar illud remedium seu beneficium *cap. Odoardus*, passim illud ei ex stylo signaturæ denegari juxta Gomef. *in compend. signat. in fine. vers. est tamen verum;* qui tamen sub distinctione loquatur, ita ut titulari, qui per seipsum consensit, illud absolute denegetur, secus in alio, qui per seipsum non consensit.

3. Verum in reddenda ratione hujus rei iterum non conveniunt AA. nam primò Bellet. *disquis. clerical. p. 1. de clericor. debito. §. 2. n. 7.* alique per illum adducti volunt id esse ideo, quia consentiens pensioni obligat se de eam solvendo sub juramento & obligatione camerali, in qua obligatione continetur renunciatio cujuscumque remedii, juris & auxilii, & in consequens etiam beneficii dicti *cap. quin &*, ut Farinac. *crimin. qq. 27. n. 70.* in camerali obligatione se astringit quis, ut possit capi, carcerari, detineri. Quidquid in contrarium dicant alii plures apud Lott. *loc. cit. n. 238.* & apud Barb. *in cir. c. Odoardus. n. 24.* non posse renunciari huic privilegio *c. Odoardus.* A qua tamen ratione dissentire se ait Lott. *loc. cit. n. 241.* eò quòd promissio illa & obligatio cameralis intelligenda sit: *rebus sic stantibus*, atque ita datâ possibilitate, quæ tunc aderat; cum impossibile nulla sit obligatio, etiamsi se quis obstrinxerit ad aliquod præstandum, non obstante quacumque causâ & ratione, ut Ruin. *conf. 137. n. 11. l. 2.* Menoch. *conf. 212.* apud eund. Lott. *n. 242.* Proinde alii cum Gomef. *loc. cit. & Didac. var. resol. l. 2. c. 1. n. 9.* apud Lott. *n. 240.* censent, ideo titularum excludi à beneficio *cap. Odoardus*, quia pensionario est reservatus regressus, adeoque honestum non sit, ut titularis, qui se obligavit pati regressum, mox sub prætextu pauperatis à se longè arceat pensionarium; cum se possit liberare dimittendo beneficium, quam rationem approbari à Covar. ait Lott. & ipse eam non reprobat. Sed quid in casu, quo non est reservatus regressus vel accessus pensionario, neque is ei aliter competere potest? censet Lott. *n. 242.* neque adhuc in hoc casu titularem frui posse beneficium dicti *cap. Odoardus*, eò quòd, ut locus sit beneficio dicti *cap. duo* hac debeant concurrere. Primum tanta paupertas (& quidem justificata cum hac circumstantia, quamvis summarie ad hanc justificationem procedi possit) ut neque in rotum, neque in partem debitum possit solvi, adeò, ut non sufficiat clerico offerre cessionem fructuum beneficii nisi fortè non haberet nisi tale beneficium, & justificasset, se non habere aliqua bona patrimonialia, utique in quorum duntaxat defectum fieri potest aliàs hujusmodi fructuum assignatio, ut Rota *in Hipporegiens. Capellan. 10. Nov. 1623.* Lott. *à n. 243.* Alterum est ut obtendens seu frui cupiens dicto beneficio, sit miseratione dignus, carens omni suspitione doli & temeritatis, qualis non est, qui prius negavit debitum, ex qua negatione secuta lis, & continuata usque ad sententiam & relaxationem executorialem. Lott. *ex n. 249.*

4. Atque ex his jam consequitur, vix unquam esse locum dispositioni textus illius *cap. Odoardus*, ad favorem debentis pensionem; vel enim negans debitum passus est sententiam, & jam patet, non posse eum frui illo beneficio; quia negando debitum & tergiversando solutionem, utique est in dolo. Lott. *n. 252.* vel non est passus sententiam, nec debitum negavit, & jam excluditur à dicto beneficio, quia non potest principale extremum seu requisitum dicti textus probare, nempe paupertatem

peritatem tantam, ut nequeat in totum vel in partem solvere pensionem, dum pensio nunquam ita constituitur, ut fructus omnes beneficii exhauriat; neque contrarium, nempe quod pensio exhauriat fructus beneficii omnes, probari potest à titulari: nam id vel est verum, vel falsum; si falsum, malitia ejus non debet foveri; si verum, vel potest dimittere beneficium, & dimittat; si non potest, eò quòd ad titulum illius sit ordinatus, & tunc censetur dolosè illud sub onere tantæ pensionis accepisse, & sic non auditur, tanquam allegans suam turpitudinem; cùm hinc concludatur ad simoniam, si præcessit pactum, vel si illud non præcessit, ad manifestum dolum, cujus ratione excluditur à dicto beneficio. Ita ferè Lott, à n. 253. & n. 255. sic concludit: si aperiretur hæc via titularibus, quotidie supplantarentur pensionarii, quare prudentissimè ac justissimè semper fuit per signaturam & Rotam denegatum istud refugium, cùm malitiis hominum semper sit occurrendum.

Questio 549. An titularis excommunicatus vel suspensus, & propterea non percipiens fructus, teneatur nihilominus solvere pensionem (idem est de subsidio aliòve onere) impositam super fructus beneficii?

1. **R**espondent affirmativè Azor p. 2. l. 2. c. 12. q. 9. Item Tolet. in sum. l. 1. c. 13, in fine. Gig. q. 64. Barth. & alii apud Garc. p. 1. c. 5. n. 228. eò quòd, ut Azor. loc. cit. et si excommunicati fructus beneficiorum non percipiant, debent tamen censum solvere, quia onera sustinere coguntur, et si commoda non percipiant, quemadmodum, ut inquit Barthol. apud Gig. de pens. q. 64. n. 4. referente Azor. qui suâ culpâ sunt ejeti ab urbe, quamvis suorum bonorum fructus non percipiant, debent nihilominus onera solvere. Intelligitur autem hoc ipsum de justè excommunicato; retinente tamen possessionem beneficii sui; si enim possessionem amittat, patet ex supradictis, eum non teneri. Item si injustè sit excommunicatus, & hinc fructus non percipiat, non tenebitur, quamvis, ut Guttier qq. can. l. 1. c. 1. n. 125. injustè excommunicatus non amittat fructus, & hinc ex iis perceptis tenebitur adhuc solvere.

2. Respondent e contra negativè, sive non teneri ad hoc talem titularem, sed pensionem solvendam esse ex amissis per eum fructibus, Garc. loc. cit. n. 227. & citati ab eo. Covar. l. 3. var. c. 13. n. 8. Ugolin. de cens. tab. 2. c. 12. in fine. Suar. de cens. d. 13. s. 2. n. 24. &c. innixi communi rationi, quòd pensio affixa sit fructibus.

3. Mediam viam inquit Guttier loc. cit. ita ut teneatur excommunicatus, dum obtinet beneficium habens redditus speciales & distinctos, non consistentes in distributionibus, seu fructibus distribui solitis statis horis præsentibus, eò quòd æquum tunc sit, ut solvatur pensio ex fructibus beneficii illius, quibus pensio imposita; cùm in hoc casu extant, & dicantur etiam fructus istius beneficii; Teneatur verò ex suo solvere excommunicatus, dum habet beneficium in Ecclesia, ubi fructus consistunt in distributionibus, quæ præsentibus accrescunt, eò quòd tunc pro tempore excommunicationis ob non præsentiam nulli sint fructus, nec quotidiana distributiones beneficii, quod habet excommunicatus. Neque etiam obstat, (quod aliàs in contrarium movent Ugolin. cum AA. sententiæ negantis) quòd non culpa excom-

municati sit proxima & immediata causa, cur fructus non percipiantur ab excommunicato, seu cur ejus beneficium non habeat fructus pro illo tempore excommunicationis; cùm negari nequeat, quin culpa dederit causam immediatam excommunicationi, ob quam excommunicatus non lucratur fructus. Vide de hac distinctione plura quest. post hanc 2.

Questio 550. An titularis teneatur solvere pensionem, dum fructus non percipit, aut dum hi perierunt, aut notabiliter diminuti sunt?

1. **R**espondeo primò: Titularis non habens, seu non percipiens fructus, super quibus statuta pensio, regulariter non teneatur ad illam solvendam. Paris. l. 1. q. 8. n. 15. Quod procedit si absque sua culpa eos non percipiat; si verò suâ culpâ vel factò eos non percipiat, tradunt aliqui, eum teneri solvere, ut Filuc. in append. post. tr. 42. c. 6. q. 2. Negant adhuc alii, ut patet ex q. præced. verum hi negantes, ut patet, & patebit, potissimum loquuntur de casu, dum ex culpa titularis fructus non percepti quidem à titulari, extantes tamen adhuc aut percepti justè ab aliis. De cetero absoluta nimirum hæc responsio valde & variè limitanda pro diversitate plurium casuum. Unde

2. Respondeo secundò: Si fructus in perpetuum amissi, aut ita diminuti (intellige amissis prædiis aliisque bonis, ex quibus colligendi) ut solvi nequeat pensio, quin eà solutâ deficiat congrua, seu quantitas titulari à jure vel literis pontificiis assignata, ad pensionem integrè solvendam non tenebitur, sed ea diminuenda, ut salvetur dicta congrua. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 3. n. 11. citans Gig. q. 35. n. 8. & id exemplificans casu, quo beneficiato evictum aliquod insignè prædium beneficii; modò probetur fructus restantes non sufficere pro congrua titulari. Verum de hoc supra.

3. Respondeo tertio: Si fructus ad tempus, puta illo anno, non quidem integrè, in ea tamen adhuc quantitate percepti, ut inde solutâ pensione remaneat adhuc titulari congrua sua, minimè liberabitur titularis à pensione integrè solvendâ. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 5.

4. Respondeo quarto: Si titularis eo anno collegerat jam fructus, qui dein hostili incurfione ei sublatis, aut alio casu perierunt, tenebitur ad solvendam integrè pensionem, quia fructus illi per collationem jam facti illius, prout dicitur de conductore, Ventrigl. loc. cit.

5. Respondeo quinto: Si titularis probet, se nullos percepisse fructus seu redditus, quibus imposita pensio, eò quòd hi inopinato casu aliquo ante collectionem, puta incurfione hostili, tempore, inundatione perierunt, adhuc tenebitur ad integrè solvendam pensionem, & minimè inde eliditur actio pensionarii. Ventrigl. loc. cit. n. 10. citans Bellel. disquis. in cal. p. 1. tit. de clericor. debito. §. 9. per tot. Lott. l. 1. q. 39. n. 66. Azor p. 2. l. 8. q. 13. q. 3. citans Gig. de pens. q. 62. n. 10. addicens, ex usu Curia Rom. receptam opinionem contra Castrop. loc. cit. tenentem, posse in hoc casu titularem relinquere pensionem insolutam, tum quia sub ea conditione nimirum perceptorum fructuum constituta pensio censetur, tum quia annua pensio est onus reale annexum fructibus annuis. Item contra Castrop. conf. 338. vol. 1. Felin. in c. ad audientiam 2. de re-